

POSTANOWIENIE

Dnia 6 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz (spr.)
Sędziowie:	SSA Feliksa Wilk SSA Agata Pyjas - Luty
Protokolant:	st.sekr.sądowy Elżbieta Bałaban

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **J. D.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o należności z tytułu składek

na skutek zażalenia wnioskodawcy J. D.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnowie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 maja 2013 r. sygn. akt IV U 293/13

p o s t a n a w i a :

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie.

Sygn. III AUz 133/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z odwołania **J. D.** od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z dnia 14 stycznia 2013 r. odrzucił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że powyższą decyzją organ rentowy na podstawie art. 61 a § 1 k.p.a. w zw. z art. 83 b ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. nr205, poz. 1585 z 2009 r. ze zm.) odmówił wszczęcia postępowania z wniosku J. D. z dnia 13 grudnia 2012 r. o zwrot nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne za okres od 1 stycznia 1999 r. do 31 marca 2004 r. Organ w uzasadnieniu podniósł, że sprawa zwrotu składek za wskazany okres był już rozstrzygana przez Zakład i zakończyła się wydaniem ostatecznej decyzji z dnia 29 marca 2012 r. odmawiającej ubezpieczonemu zwrotu składek z powodu ich przedawnienia. Zaznaczył też, że stosownie do zapisów art. 61 a § 1 k.p.a., gdy z uzasadnionych przyczyn postępowanie nie może być wszczęte,

organ administracji publicznej wydaje postanowienie w tym przypadku w zw. z art. 83 b ustawy systemowej decyzję odmawiającą wznowienia postępowania.

Decyzja z dnia 14 stycznia 2013 r. została zaskarżona przez J. D. odwołaniem.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumenty wskazane w zaskarżonej decyzji.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie od powyższej decyzji podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt. 1 k.p.c., bowiem decyzja z dnia 29 marca 2012 r. odmawiająca wnioskodawcy zwrotu składek z powodu przedawnienia stała się ostateczna, wobec nie zaskarżenia jej odwołaniem. Zgodnie z zasadą domniemania prawidłowości aktów administracyjnych, sąd ubezpieczeń społecznych jest związany ostateczną decyzją, od której strona nie wniosła odwołania w trybie art. 477 § 9 k.p.c., ani nie podważyła jej skuteczności w inny, prawem przewidziany sposób. Skoro więc J. D. we wniosku z dnia 13 grudnia 2012 r. domagał się ponownie zwrotu opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za ten sam okres, to prawidłowo organ rentowy podniósł, że kwestia poruszona w tym wniosku została już ostatecznie przez organ rozstrzygnięta, a zatem nie może podlegać powtórnemu badaniu.

W ocenie Sądu, stosownie do treści art. 61 a § 1 k.p.a. organ winien był wydać postanowienie, od którego zgodnie z treścią § 2 przysługuje zażalenie. Jednocześnie powołując się na treść art. 83 b ust. 1 ustawy systemowej, wskazał, że jeżeli przepisy k.p.a. przewidują wydanie postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, Zakład w tych przypadkach wydaje decyzję, nie oznacza to jednak automatycznie, że od takiej decyzji przysługuje na zasadach określonych w art. 83 ust. 2 tej ustawy odwołanie do właściwego sądu na zasadach określonych przepisami Kodeksu postępowania cywilnego, z pominięciem brzmienia § 2 art. 61 a § 1 k.p.a. Zdaniem Sądu Okręgowego przepis art. 83 b ust. 1 ustawy systemowej określa jedynie formę rozstrzygnięcia procesowego (zamiast postanowienia powinna być wydana decyzja) i nie ingeruje w zasadę ustaloną w art. 61 a § 2 k.p.a., a zasadą tą jest, że na postanowienie, o którym mowa w § 1 tego artykułu przysługuje zażalenie. Skoro zatem od wydanej decyzji przysługuje zażalenie, to odwołanie podlega odrzuceniu w trybie art. 199 § 1 pkt. 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd odrzuci pozew, jeżeli droga sądowa jest niedopuszczalna.

W **zażaleniu** na powyższe postanowienie wnioskodawca J. D. podał, że Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę wszystkich okoliczności mających na celu przyznanie zwrotu nienależnie opłaconych składek przez ZUS w T. i nie precyzując zarzutów i wniosków, w istocie wniósł o uchylenie tego postanowienia i rozpoznanie jego odwołania.

Zarzucił, że z postanowienia Sądu Okręgowego wynika, że złożenie przez niego odwołania od zaskarżonej przez niego decyzji z dnia 14 stycznia 2012 r. jest formą niedopuszczalną i należy odrzucić pozew, podczas gdy ZUS w decyzji tej pouczył go o możliwości złożenia odwołania. Podniósł, że dokonał odwołania od tej decyzji w terminie, uważał bowiem, że decyzja ta została wydana zgodnie z prawem, a nie licząc na brak znajomości przepisów osób ubezpieczonych, które nie dokonują odwołania od decyzji.

Podniósł ponadto, że powodem ponownego zwrócenia się przez niego do ZUS o zwrot nienależnie pobranych składek, mimo tego iż wydana co do niego decyzja w tym zakresie była prawomocna – był wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2012 r. rozpatrujący pytanie prawne Sądu Okręgowego w Toruniu dotyczące zasad zwrotu nienależnie pobranych składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Postępowanie przed organem rentowym toczy się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, a przedmiot decyzji wydawanych przez organy rentowe, które podlegają odwołaniu, określają ustawy i przepisy szczególne, w tym także ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Na podstawie art. 61 a § 1 k.p.a. w zw. z art. 83 b ust. 1 ustawy systemowej została wydana zaskarżona przez J. D. decyzja, w której został

on pouczony, iż zgodnie z treścią art. 83 ust. 2 tej ustawy przysługuje mu odwołanie do Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnowie i z tego uprawnienia skorzystał.

W myśl art. 83 ust. 1 ustawy systemowej ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ich przebiegu, ustalanie wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności, ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Od decyzji Zakładu przysługuje odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (art. 83 ust. 2 ustawy), co stanowi zasadę kontroli wszystkich decyzji organu rentowego w postępowaniu sądowym. Zgodnie z treścią art. 83 ust. 1 i 2 tej ustawy systemowej odwołania od decyzji organu rentowego rozpoznaje sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, a zatem także i te przepisy wyznaczają sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 476 § 2 i 3 k.p.c. Stosownie do treści art. 83 b ust. 1 ustawy systemowej, że jeżeli przepisy k.p.a. przewidują wydanie postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, Zakład w tych przypadkach wydaje decyzję, a nie postanowienie. Wobec czego brak jest podstaw do przyjęcia koncepcji zaprezentowanej przez Sąd pierwszej instancji. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecnictwem zarówno Sądu Najwyższego (por. np. wyroki z dnia 19 lutego 2008 r., II UZP 8/07 – OSNP 2008/13-14/198 oraz z dnia 16 września 2009 r., I UK 109/09 – LEX nr. 550987, czy też postanowienie z dnia 05 września 2011 r., II UZP 8/11 – LEX nr. 1106741), jak też i sądów administracyjnych (por. np. wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 16 listopada 2006 r., III SA/Wa 2408/06 – LEX nr. 301833, czy też wyrok z dnia 18 sierpnia 2006 r., III SA/Wa 1471/06 – LEX nr. 282445) decyzje wydawane na podstawie art. 83 b ust. 1 ustawy systemowej są decyzjami z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Niniejsze postępowanie dotyczy zwrotu nienależnie opłaconych składek, tak więc niewątpliwie jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych, tak więc pozostaje w kompetencji organu rentowego, który zgodnie ze specyfiką postępowania w tych sprawach wydaje rozstrzygnięcie w formie decyzji, przy czym regulacje objęte Kodeksem postępowania administracyjnego stosuje się tylko wówczas, gdy brak odmiennej regulacji w przepisach ubezpieczeniowych. Skoro zatem decyzja organu rentowego w niniejszej sprawie została wydana w oparciu o przepis art. 83 b ust. 1 ustawy systemowej, w zw. z art. 61 a § 1 k.p.a., to jest decyzją w rozumieniu art. 476 § 2 pkt. 1 k.p.c. i podlega ona merytorycznej kontroli właściwego sądu do rozpoznania odwołań ubezpieczonych, mających na celu badanie prawidłowości i legalności zaskarżonych decyzji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji w sposób całkowicie nieuprawniony badał formalne podstawy wydania zaskarżonej decyzji spowodowane wskazanym naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostające poza przedmiotem postępowania sądowego na podstawie procedury cywilnej, podczas gdy winien merytorycznie rozpoznać odwołanie stosując wskazane wyżej reguły określone w Kodeksie postępowania cywilnego. Odrzucając zaś odwołanie, Sąd pierwszej instancji uniemożliwił kontynuowanie postępowania dowodowego w celu prawidłowego rozstrzygnięcia o roszczeniach wnioskodawcy.

Naprowadzone powyżej rozważania prowadzą do konstatacji, iż podniesione w zażaleniu zarzuty są trafne, bowiem sprawa wymaga merytorycznego rozpoznania. Rzeczą Sądu Okręgowego będzie zatem wszechstronne zbadanie zasadności zaskarżonej decyzji orzeczenie co do meritum,

Z tych właśnie przyczyn Sąd Apelacyjny, znajdując podstawy do uwzględnienia zażalenia, uchylił zaskarżone postanowienie na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.